

עין משפט ונר מצוה

טו א מיי פ"א מה'ל מאכלות אסורות ה' 1 סמג לאון קלו טושי"ע י"ד סימן יג סעיף ב:
טז ב מיי פט"ו מהלכות מעשה הקדשנות ה"ב:
יז ג מיי פ"ד מהלכות צבירות ה' ד טושי"ע י"ד ס' שיע סעיף א:
יח ד מיי שם ה' טו טושי"ע שם סעי' ב:
יט ה מיי שם טושי"ע שם סעיף ג:

שיטה מקובצת

[א] טעמא דנפשיה קאמר.
ג"כ עי' תוס' תמורה דף י"א:]

רבינו גרשום

קלוט במעי פרה ליתסר.
כלומר השתא דאמרת בעינא פרסות וליכא:
גמא דבי ר' ישמעאל בי רבי שמעון בן יוחאי פרסה בבמהה כו' כלומר כתיב כל מפרסת פרסה וגו' ולבסוף כתיב תאכלו דאפי' מצא בתוכו שאין לו אלא פרסה תאכלו:
לעולם כדאמרין מעיקרא כלומר בהמה בבמהה תאכלו:
מי אית להו האי סברא דהוא אומר רגלה של זו עולה דתהא כולה רגלה של זו עולה דתהא כולה רגלה של זו עולה.
הא כיצד תכיר לצורכי עולות לא כולה לצורכי עולות אלא דמי אבר שבה:
אלא לאו לר' שמעון כלומר דבי שמעון סבר רגלה של זו עולה תהא כולה עולה וסבירא ליה דהאומר תהא רגלה של זו תהא כולה תמורה וא"ל ר' יוסי כמה דסבירא לך לענין עולה למה לא סבירא לך לנעך תמורה ככלל דהוא לא סבירא ליה לענין תמורה וטעמא מאי דתמורה אינה נהוגת באברים [א] לא ר' יוסי טעמא דנפשיה קאמר כלומר בשם דסבירא לי דעולה נהוגת באברים כן תמורה נהוגת באברין והאומר רגלה של זו תהא תמורה תחתיו תהא כולה תמורה תחתיו:
המכבדת המקשה לילד מתחת אבר אבר כו' כלומר המכבדת המקשה לילד והוציא עובר את ידו מתחת אותה ישראל ומשליך לבלבו דכיון דלא יצא ראשו או רובו לא חל עליה קדושת בכור ונפטרה מן הבכורה לכשתלד כעם אחות אן חשוב האחרון בכור:
איתמר יצא שליש ומכור לעובד כוכבים ישראל מכור לעובד כוכבים לפי שראה שלא יצא מתחתה רובו וחזר ויצא שליש אחר הרי רובו:
רב הונא לטעמיה דאמר למפרע הוא קדוש.
כלומר הבכור כשהוא קדוש מתחלתו חשובין הקדושה והאי נמי מתחלתו חשביון ליה וכיון דתחלתו לא יצא דרך רחם לא חל קדושה עליו:
וצריכי דאי אשמעינן בהא כו'.
כלומר אי אשמעינן ביצא שליש ומכור לעובד כוכבים בהא אמר רב הונא למפרע קדוש דאי אמר מכאן ולהבא קדוש אתי לקולא והוא אמרין מאי דובין שפיר זבין אבל ביצא שליש דרך דופן ושני שלישין דרך רחם דאי אמר למפרע קדוש לקולא הוא אימא מודי לרבה דמיכן ולהבא קדוש:

רבינו גרשום

קלוט במעי פרה ליתסר.
כלומר השתא דאמרת בעינא פרסות וליכא:
גמא דבי ר' ישמעאל בי רבי שמעון בן יוחאי פרסה בבמהה כו' כלומר כתיב כל מפרסת פרסה וגו' ולבסוף כתיב תאכלו דאפי' מצא בתוכו שאין לו אלא פרסה תאכלו:
לעולם כדאמרין מעיקרא כלומר בהמה בבמהה תאכלו:
מי אית להו האי סברא דהוא אומר רגלה של זו עולה דתהא כולה רגלה של זו עולה דתהא כולה רגלה של זו עולה.
הא כיצד תכיר לצורכי עולות לא כולה לצורכי עולות אלא דמי אבר שבה:
אלא לאו לר' שמעון כלומר דבי שמעון סבר רגלה של זו עולה תהא כולה עולה וסבירא ליה דהאומר תהא רגלה של זו תהא כולה תמורה וא"ל ר' יוסי כמה דסבירא לך לענין עולה למה לא סבירא לך לנעך תמורה ככלל דהוא לא סבירא ליה לענין תמורה וטעמא מאי דתמורה אינה נהוגת באברים [א] לא ר' יוסי טעמא דנפשיה קאמר כלומר בשם דסבירא לי דעולה נהוגת באברים כן תמורה נהוגת באברין והאומר רגלה של זו תהא תמורה תחתיו תהא כולה תמורה תחתיו:
המכבדת המקשה לילד מתחת אבר אבר כו' כלומר המכבדת המקשה לילד והוציא עובר את ידו מתחת אותה ישראל ומשליך לבלבו דכיון דלא יצא ראשו או רובו לא חל עליה קדושת בכור ונפטרה מן הבכורה לכשתלד כעם אחות אן חשוב האחרון בכור:
איתמר יצא שליש ומכור לעובד כוכבים ישראל מכור לעובד כוכבים לפי שראה שלא יצא מתחתה רובו וחזר ויצא שליש אחר הרי רובו:
רב הונא לטעמיה דאמר למפרע הוא קדוש.
כלומר הבכור כשהוא קדוש מתחלתו חשובין הקדושה והאי נמי מתחלתו חשביון ליה וכיון דתחלתו לא יצא דרך רחם לא חל קדושה עליו:
וצריכי דאי אשמעינן בהא כו'.
כלומר אי אשמעינן ביצא שליש ומכור לעובד כוכבים בהא אמר רב הונא למפרע קדוש דאי אמר מכאן ולהבא קדוש אתי לקולא והוא אימא מודי לרבה דמיכן ולהבא קדוש:

רבינו גרשום

קלוט במעי פרה ליתסר.
כלומר השתא דאמרת בעינא פרסות וליכא:
גמא דבי ר' ישמעאל בי רבי שמעון בן יוחאי פרסה בבמהה כו' כלומר כתיב כל מפרסת פרסה וגו' ולבסוף כתיב תאכלו דאפי' מצא בתוכו שאין לו אלא פרסה תאכלו:
לעולם כדאמרין מעיקרא כלומר בהמה בבמהה תאכלו:
מי אית להו האי סברא דהוא אומר רגלה של זו עולה דתהא כולה רגלה של זו עולה דתהא כולה רגלה של זו עולה.
הא כיצד תכיר לצורכי עולות לא כולה לצורכי עולות אלא דמי אבר שבה:
אלא לאו לר' שמעון כלומר דבי שמעון סבר רגלה של זו עולה תהא כולה עולה וסבירא ליה דהאומר תהא רגלה של זו תהא כולה תמורה וא"ל ר' יוסי כמה דסבירא לך לענין עולה למה לא סבירא לך לנעך תמורה ככלל דהוא לא סבירא ליה לענין תמורה וטעמא מאי דתמורה אינה נהוגת באברים [א] לא ר' יוסי טעמא דנפשיה קאמר כלומר בשם דסבירא לי דעולה נהוגת באברים כן תמורה נהוגת באברין והאומר רגלה של זו תהא תמורה תחתיו תהא כולה תמורה תחתיו:
המכבדת המקשה לילד מתחת אבר אבר כו' כלומר המכבדת המקשה לילד והוציא עובר את ידו מתחת אותה ישראל ומשליך לבלבו דכיון דלא יצא ראשו או רובו לא חל עליה קדושת בכור ונפטרה מן הבכורה לכשתלד כעם אחות אן חשוב האחרון בכור:
איתמר יצא שליש ומכור לעובד כוכבים ישראל מכור לעובד כוכבים לפי שראה שלא יצא מתחתה רובו וחזר ויצא שליש אחר הרי רובו:
רב הונא לטעמיה דאמר למפרע הוא קדוש.
כלומר הבכור כשהוא קדוש מתחלתו חשובין הקדושה והאי נמי מתחלתו חשביון ליה וכיון דתחלתו לא יצא דרך רחם לא חל קדושה עליו:
וצריכי דאי אשמעינן בהא כו'.
כלומר אי אשמעינן ביצא שליש ומכור לעובד כוכבים בהא אמר רב הונא למפרע קדוש דאי אמר מכאן ולהבא קדוש אתי לקולא והוא אימא מודי לרבה דמיכן ולהבא קדוש:

רבינו גרשום

קלוט במעי פרה ליתסר.
כלומר השתא דאמרת בעינא פרסות וליכא:
גמא דבי ר' ישמעאל בי רבי שמעון בן יוחאי פרסה בבמהה כו' כלומר כתיב כל מפרסת פרסה וגו' ולבסוף כתיב תאכלו דאפי' מצא בתוכו שאין לו אלא פרסה תאכלו:
לעולם כדאמרין מעיקרא כלומר בהמה בבמהה תאכלו:
מי אית להו האי סברא דהוא אומר רגלה של זו עולה דתהא כולה רגלה של זו עולה דתהא כולה רגלה של זו עולה.
הא כיצד תכיר לצורכי עולות לא כולה לצורכי עולות אלא דמי אבר שבה:
אלא לאו לר' שמעון כלומר דבי שמעון סבר רגלה של זו עולה תהא כולה עולה וסבירא ליה דהאומר תהא רגלה של זו תהא כולה תמורה וא"ל ר' יוסי כמה דסבירא לך לענין עולה למה לא סבירא לך לנעך תמורה ככלל דהוא לא סבירא ליה לענין תמורה וטעמא מאי דתמורה אינה נהוגת באברים [א] לא ר' יוסי טעמא דנפשיה קאמר כלומר בשם דסבירא לי דעולה נהוגת באברים כן תמורה נהוגת באברין והאומר רגלה של זו תהא תמורה תחתיו תהא כולה תמורה תחתיו:
המכבדת המקשה לילד מתחת אבר אבר כו' כלומר המכבדת המקשה לילד והוציא עובר את ידו מתחת אותה ישראל ומשליך לבלבו דכיון דלא יצא ראשו או רובו לא חל עליה קדושת בכור ונפטרה מן הבכורה לכשתלד כעם אחות אן חשוב האחרון בכור:
איתמר יצא שליש ומכור לעובד כוכבים ישראל מכור לעובד כוכבים לפי שראה שלא יצא מתחתה רובו וחזר ויצא שליש אחר הרי רובו:
רב הונא לטעמיה דאמר למפרע הוא קדוש.
כלומר הבכור כשהוא קדוש מתחלתו חשובין הקדושה והאי נמי מתחלתו חשביון ליה וכיון דתחלתו לא יצא דרך רחם לא חל קדושה עליו:
וצריכי דאי אשמעינן בהא כו'.
כלומר אי אשמעינן ביצא שליש ומכור לעובד כוכבים בהא אמר רב הונא למפרע קדוש דאי אמר מכאן ולהבא קדוש אתי לקולא והוא אימא מודי לרבה דמיכן ולהבא קדוש:

רבינו גרשום

קלוט במעי פרה ליתסר.
כלומר השתא דאמרת בעינא פרסות וליכא:
גמא דבי ר' ישמעאל בי רבי שמעון בן יוחאי פרסה בבמהה כו' כלומר כתיב כל מפרסת פרסה וגו' ולבסוף כתיב תאכלו דאפי' מצא בתוכו שאין לו אלא פרסה תאכלו:
לעולם כדאמרין מעיקרא כלומר בהמה בבמהה תאכלו:
מי אית להו האי סברא דהוא אומר רגלה של זו עולה דתהא כולה רגלה של זו עולה דתהא כולה רגלה של זו עולה.
הא כיצד תכיר לצורכי עולות לא כולה לצורכי עולות אלא דמי אבר שבה:
אלא לאו לר' שמעון כלומר דבי שמעון סבר רגלה של זו עולה תהא כולה עולה וסבירא ליה דהאומר תהא רגלה של זו תהא כולה תמורה וא"ל ר' יוסי כמה דסבירא לך לענין עולה למה לא סבירא לך לנעך תמורה ככלל דהוא לא סבירא ליה לענין תמורה וטעמא מאי דתמורה אינה נהוגת באברים [א] לא ר' יוסי טעמא דנפשיה קאמר כלומר בשם דסבירא לי דעולה נהוגת באברים כן תמורה נהוגת באברין והאומר רגלה של זו תהא תמורה תחתיו תהא כולה תמורה תחתיו:
המכבדת המקשה לילד מתחת אבר אבר כו' כלומר המכבדת המקשה לילד והוציא עובר את ידו מתחת אותה ישראל ומשליך לבלבו דכיון דלא יצא ראשו או רובו לא חל עליה קדושת בכור ונפטרה מן הבכורה לכשתלד כעם אחות אן חשוב האחרון בכור:
איתמר יצא שליש ומכור לעובד כוכבים ישראל מכור לעובד כוכבים לפי שראה שלא יצא מתחתה רובו וחזר ויצא שליש אחר הרי רובו:
רב הונא לטעמיה דאמר למפרע הוא קדוש.
כלומר הבכור כשהוא קדוש מתחלתו חשובין הקדושה והאי נמי מתחלתו חשביון ליה וכיון דתחלתו לא יצא דרך רחם לא חל קדושה עליו:
וצריכי דאי אשמעינן בהא כו'.
כלומר אי אשמעינן ביצא שליש ומכור לעובד כוכבים בהא אמר רב הונא למפרע קדוש דאי אמר מכאן ולהבא קדוש אתי לקולא והוא אימא מודי לרבה דמיכן ולהבא קדוש:

רבינו גרשום

קלוט במעי פרה ליתסר.
כלומר השתא דאמרת בעינא פרסות וליכא:
גמא דבי ר' ישמעאל בי רבי שמעון בן יוחאי פרסה בבמהה כו' כלומר כתיב כל מפרסת פרסה וגו' ולבסוף כתיב תאכלו דאפי' מצא בתוכו שאין לו אלא פרסה תאכלו:
לעולם כדאמרין מעיקרא כלומר בהמה בבמהה תאכלו:
מי אית להו האי סברא דהוא אומר רגלה של זו עולה דתהא כולה רגלה של זו עולה דתהא כולה רגלה של זו עולה.
הא כיצד תכיר לצורכי עולות לא כולה לצורכי עולות אלא דמי אבר שבה:
אלא לאו לר' שמעון כלומר דבי שמעון סבר רגלה של זו עולה תהא כולה עולה וסבירא ליה דהאומר תהא רגלה של זו תהא כולה תמורה וא"ל ר' יוסי כמה דסבירא לך לענין עולה למה לא סבירא לך לנעך תמורה ככלל דהוא לא סבירא ליה לענין תמורה וטעמא מאי דתמורה אינה נהוגת באברים [א] לא ר' יוסי טעמא דנפשיה קאמר כלומר בשם דסבירא לי דעולה נהוגת באברים כן תמורה נהוגת באברין והאומר רגלה של זו תהא תמורה תחתיו תהא כולה תמורה תחתיו:
המכבדת המקשה לילד מתחת אבר אבר כו' כלומר המכבדת המקשה לילד והוציא עובר את ידו מתחת אותה ישראל ומשליך לבלבו דכיון דלא יצא ראשו או רובו לא חל עליה קדושת בכור ונפטרה מן הבכורה לכשתלד כעם אחות אן חשוב האחרון בכור:
איתמר יצא שליש ומכור לעובד כוכבים ישראל מכור לעובד כוכבים לפי שראה שלא יצא מתחתה רובו וחזר ויצא שליש אחר הרי רובו:
רב הונא לטעמיה דאמר למפרע הוא קדוש.
כלומר הבכור כשהוא קדוש מתחלתו חשובין הקדושה והאי נמי מתחלתו חשביון ליה וכיון דתחלתו לא יצא דרך רחם לא חל קדושה עליו:
וצריכי דאי אשמעינן בהא כו'.
כלומר אי אשמעינן ביצא שליש ומכור לעובד כוכבים בהא אמר רב הונא למפרע קדוש דאי אמר מכאן ולהבא קדוש אתי לקולא והוא אימא מודי לרבה דמיכן ולהבא קדוש:

[א] נראה דל"ל דתמורה אינה נוהגת באברים משום דליתקש למעשר.

סמ:

תמכר אצרכי עוֹלוֹת. לא דמי לזהמה של צ' שותפים והקדיש חליה וחזר ולקחה והקדיש חליה דלמרינן בפ"ק דקדושין (דף ז.) דקדושה ואינה קריצה דחשיבה דחוייה מעיקרא דהמס לא הוה צידו להקדישה כולה מתחלה אבל הכא כשהקדיש רגלה היה יכול להקדישה כולה:
יציא רובו הרי זה יקבר. אע"ג דתנן צפרק כל פסולי המוקדשין (בכורות דף לז:) דצ"ה מתיירין למנות עוצד כוכבים על הצכור הכא מודו דלספור למכור לעוצד כוכבים דהא מוקמינן לה המס כר"ע ושמעינן ליה לר"ע צפרק טבול יוס (ובתם דף קג:) דלמר מדצריז למדנו שהשוחט את הצכור ונמצא טרפה שילותו הכהנים בעורו משמע דבשר אסור בזהנה וייינו טעמא דהיכא דשרי לישראל הוא דליתקש לצזי ואיל ושרי אפי' לעוצדי כוכבים:
רב הונא אמר קדוש קסבר למפרע הוא קדוש. הא דלמר רב יהודה בפ' כל פסולי המוקדשין (בכורות לה.) דמותר להטיל מוס בצכור קודם שילא לאיר העולם ומפרש גדילא בצאוניה אימראל בשיפוטמיה אבל אימראל בצאוניה לא דחיישין כי חזי ליה לאזניה שמא ילא רוב הראש וחזר אלז בגדי אין לחוש דמתוך דאזניו גדולות דרבו ללאת במיעוט הראש וייינו דלא כרב הונא דלדידיה כיון דלמפרע קדוש אפי' לא ילא רוב הראש אסור להטיל צו מוס דכשילא אח"כ הרוב איננלי מילתא למפרע דקדוש הוה כדלמרר' הכא גבי מכירה ומיהו איכא לאוקמי האי דרב יהודה אליצא דרב הונא ומכי חזי לאזנו דגדילא צפנים שרי להטיל צו מוס דלכתי לא ילא כלל אבל אימראל איכא למיחש מכי חזי לאזניה צפנים שכבר ילא רוב הראש וחזר וסוגיא דריש כיצד מערימין (תמורה דף כד:) דמוקי דרב יהודה צומן הוה דלא חזי להקרבא ופריך מאי למימרא ומשני מהו דמימא נגזור אטו דלמא נפיק רוב הראש ההיא סוגיא דלא כרב הונא דלרב הונא במיעוט ראשו נמי איכא איסור אמר על הצכור עס יליאת רובו ילא עולה עולה הוה או צכור הוי ההיא נמי דלא כרב הונא דמשמע דפשיטא ליה דקודם יליאת רובו יכול להפקיע ממנו קדושת צכור אס לא נחלק בין מכירה לעוצד כוכבים לאין:

ליתיה ברחם רבה אמר קדוש רבה אמר קדוש רחם נפיק וצריכא דאי אשמעינן בהא כהא קאמר רב הונא משום דלקולא אבל בהך דלחומרא אימא מודי ליה לרבה ואי הלא במוקדשין יודע אני דהאומר רגלה של זו עולה כולה עולה דנפקא ליה מיהיה קדש אף כשיאמר רגלה של זו תמורה תהא כולה עולה ואישיחבא דהמיר זהמה כולה וקרינא זהמה בזהמה:
באתנאי המצננת המקשה לילד. צפתר רחם שלה מותר לחתוך אבר אבר כשהוא יוצא ראשון ראשון:
ומשליך לנלנים. דכל כמה דלא נפק רוביה לא קדיש:
יאל רובו. כלאת וחמכו:
ה"ו יקצר. דביציאת הרוב חלה קדושה עליו דקרינא ביה אשר יולד [נדרים טו]:
ופטורה מן הצכורה. שהצא אחריו אינו צכור צין שילא ראשון אבר אבר וצין שילא רוב כלאת דהא שני לאו פטר רחם הוא:
גב' וחזר וילא שלש אחר. והרי כאן רוב:
רב הונא אמר קדוש. צכור זה וקרצ לגבי מזבח וניתן לכהן:
אינו קדוש. והרי הוא חולין כדמפרשי טעמיהו:
למפרע הוא קדוש. אע"ג דבגלדיה מלא רחמנא וצרכא הוא דהויא לידה מיהו כי נפיק רובא משוי ליה לידה מתחלה ואגלאי מלתא דכי וצין לעוצד כוכבים לאו כלום וצין דלין לו חלק צו:
מכאן ולהבא. מנייאת רוב ואילך הוא קדוש ובתחילת לידתו חולין הוה ויכול למוכרו כאליו הוא צמעי אמו שהרי קדושתו תלוי בלידה וכיון דמכירתו מכירה ה"ל יד עוצד כוכבים כצמנע ותו לא קדיש צב' שלשי אחרונים:
יאל שלש דרך דופן. תחילה ע"י סס וסכין ובגמר לידה נפתח רחם וילא שני שלשים:
למפרע הוא קדוש. הרוב^ה הראשון קדושתו תלויה בצתחלת לידה הוא נריך ליקדש:
מכאן ולהבא. משיוולד רובו או בתחילה או בסוף:
דאי אשמעינן כהך. קמיייתא:
כהא קאמר רב הונא. למפרע הוא קדוש:
משום דלקולא. כלומר דאי אמר מכאן ולהבא קולא הוא דמפקעינן לצכור מקדושתו:
ואי

ליתיה ברחם רבה אמר קדוש רבה אמר קדוש רחם נפיק וצריכא דאי אשמעינן בהא כהא קאמר רב הונא משום דלקולא אבל בהך דלחומרא אימא מודי ליה לרבה ואי הלא במוקדשין יודע אני דהאומר רגלה של זו עולה כולה עולה דנפקא ליה מיהיה קדש אף כשיאמר רגלה של זו תמורה תהא כולה עולה ואישיחבא דהמיר זהמה כולה וקרינא זהמה בזהמה:
באתנאי המצננת המקשה לילד. צפתר רחם שלה מותר לחתוך אבר אבר כשהוא יוצא ראשון ראשון:
ומשליך לנלנים. דכל כמה דלא נפק רוביה לא קדיש:
יאל רובו. כלאת וחמכו:
ה"ו יקצר. דביציאת הרוב חלה קדושה עליו דקרינא ביה אשר יולד [נדרים טו]:
ופטורה מן הצכורה. שהצא אחריו אינו צכור צין שילא ראשון אבר אבר וצין שילא רוב כלאת דהא שני לאו פטר רחם הוא:
גב' וחזר וילא שלש אחר. והרי כאן רוב:
רב הונא אמר קדוש. צכור זה וקרצ לגבי מזבח וניתן לכהן:
אינו קדוש. והרי הוא חולין כדמפרשי טעמיהו:
למפרע הוא קדוש. אע"ג דבגלדיה מלא רחמנא וצרכא הוא דהויא לידה מיהו כי נפיק רובא משוי ליה לידה מתחלה ואגלאי מלתא דכי וצין לעוצד כוכבים לאו כלום וצין דלין לו חלק צו:
מכאן ולהבא. מנייאת רוב ואילך הוא קדוש ובתחילת לידתו חולין הוה ויכול למוכרו כאליו הוא צמעי אמו שהרי קדושתו תלוי בלידה וכיון דמכירתו מכירה ה"ל יד עוצד כוכבים כצמנע ותו לא קדיש צב' שלשי אחרונים:
יאל שלש דרך דופן. תחילה ע"י סס וסכין ובגמר לידה נפתח רחם וילא שני שלשים:
למפרע הוא קדוש. הרוב^ה הראשון קדושתו תלויה בצתחלת לידה הוא נריך ליקדש:
מכאן ולהבא. משיוולד רובו או בתחילה או בסוף:
דאי אשמעינן כהך. קמיייתא:
כהא קאמר רב הונא. למפרע הוא קדוש:
משום דלקולא. כלומר דאי אמר מכאן ולהבא קולא הוא דמפקעינן לצכור מקדושתו:
ואי

הלא במוקדשין יודע אני דהאומר רגלה של זו עולה כולה עולה דנפקא ליה מיהיה קדש אף כשיאמר רגלה של זו תמורה תהא כולה עולה ואישיחבא דהמיר זהמה כולה וקרינא זהמה בזהמה:
באתנאי המצננת המקשה לילד. צפתר רחם שלה מותר לחתוך אבר אבר כשהוא יוצא ראשון ראשון:
ומשליך לנלנים. דכל כמה דלא נפק רוביה לא קדיש:
יאל רובו. כלאת וחמכו:
ה"ו יקצר. דביציאת הרוב חלה קדושה עליו דקרינא ביה אשר יולד [נדרים טו]:
ופטורה מן הצכורה. שהצא אחריו אינו צכור צין שילא ראשון אבר אבר וצין שילא רוב כלאת דהא שני לאו פטר רחם הוא:
גב' וחזר וילא שלש אחר. והרי כאן רוב:
רב הונא אמר קדוש. צכור זה וקרצ לגבי מזבח וניתן לכהן:
אינו קדוש. והרי הוא חולין כדמפרשי טעמיהו:
למפרע הוא קדוש. אע"ג דבגלדיה מלא רחמנא וצרכא הוא דהויא לידה מיהו כי נפיק רובא משוי ליה לידה מתחלה ואגלאי מלתא דכי וצין לעוצד כוכבים לאו כלום וצין דלין לו חלק צו:
מכאן ולהבא. מנייאת רוב ואילך הוא קדוש ובתחילת לידתו חולין הוה ויכול למוכרו כאליו הוא צמעי אמו שהרי קדושתו תלוי בלידה וכיון דמכירתו מכירה ה"ל יד עוצד כוכבים כצמנע ותו לא קדיש צב' שלשי אחרונים:
יאל שלש דרך דופן. תחילה ע"י סס וסכין ובגמר לידה נפתח רחם וילא שני שלשים:
למפרע הוא קדוש. הרוב^ה הראשון קדושתו תלויה בצתחלת לידה הוא נריך ליקדש:
מכאן ולהבא. משיוולד רובו או בתחילה או בסוף:
דאי אשמעינן כהך. קמיייתא:
כהא קאמר רב הונא. למפרע הוא קדוש:
משום דלקולא. כלומר דאי אמר מכאן ולהבא קולא הוא דמפקעינן לצכור מקדושתו:
ואי

ביצא שליש דרך דופן ושני שלישין דרך רחם דאי אמר למפרע קדוש לקולא הוא אימא מודי לרבה דמיכן ולהבא קדוש:

בהמה המקשה פרק רביעי חולין

בעינא פרסות. בזהמה דהכי משמע שתי פרסות ומעלת גרה הנמצאת בזהמה תאכלו:
קלוט צמעי פרה ליספר. ואנן אמרינן לעיל (דף סה:) דשרי אפי' לר"ש:
סנא דבי ר' ישמעאל כר"ש. מצינו משנת מדרשו של ר' ישמעאל כתלמידיו של ר"ש בן יוחי:
פרסה בזהמה תאכלו. קרא כתיב פרסה

וכתיב פרסות איזה שתמצא או פרסה פרסה ולא פרסות:
דדאמרן מעיקרא. דעוצר איקרי זהמה:
ר"ש היא. טעמא לאו משום דעוצר לאו בזהמה אלא משום דמקיש תמורה למעשר במסכת תמורה בפ"ק [יג.] דתנן אמר ר"ש והלא מעשר ככלל כל הקדשים היה ולמה יאל דכתיב^ה כל מעשר צקר ואלן וגו' לא יצקר צין טוב לרע ולא יימירו ולמה יאל להקיש מה מעשר קרבן יחיד יאל קרבן צכור ומה מעשר קדשי מזבח יאלו קדשי צדק הצית הלכך דוק מינה נמי מה מעשר אינו בעוצרין ואצרין דבעינן יעצור תחת השצט (ויקרא טו:)
אף תמורה. אבל למאן דלא מקיש ממירין דעוצר איקרי בזהמה:
ומנא סימרא. דהא אין ממירין ר"ש היא:
דסניא דידה דפלגי ר' יוסי עלה ואמר ממירין ומפרש טעמא והלא במוקדשין בתחלת הקדש האומר רגלה של זו עולה כולה עולה כו' שמע מינה מדקאמר והלא במוקדשין דלרצי שמעון מהדר והלא במוקדשין אתה מודה דהאומר רגלה של זו כו' דלקמן וצו אתה חלוק עלי דאי ס"ד ת"ק אין ממירים ר"מ היא כשאר סתם משנה:
מי אית לנו האי סברא. במוקדשין דכולה עולה דניימא להו רצי יוסי והלא במוקדשין אף מודים לי והתניא כו':
יכול סהא וילאא לחולין. צפדיין שיפדה אותו אצר:
תמכר. זהמה זו ללרצי עולות ודמיה חולין:
חזן מרמי אוטו אצר. וממנו לא יטול הדמים לפי שאינו שלו. ובתמורה^ה פריך והא קמיייתי אותו שקנאה עולה מחוסרת אצר והוא היה מחוייב עולה:
יהיה לרצום אס כולה. דה"ל למיכתב כל אשר יתן ממנו לה' קדש ומדכתיב יהיה ריציא הוא דלפי' לא נתן לה' אלא ממנו דהיינו מקנאיה יהיה קדש כולה:
אלא לאו. ת"ק ר"ש היא וכיון דשמעת ליה בעלמא דמקיש תמורה למעשר טעמא צהא נמי משום הקינא הוא:
לא ר' יוסי טעמא דנפשיה קאמר. מהא לא תימא דת"ק ר"ש היא דלעולם אימא לך דר"מ היא או ר' יהודה דלא שמעינן להו דמקשו וטעמיהו צהא משום דלאצריס ועוצרין לאו בזהמה מייקרו ודקשיא לך היכי מצי ר' יוסי למימר לר' מאיר והלא במוקדשים כו' לאו משום דסבירא ליה דניימא והלא במוקדשים אתה מודה לי אלא ה"ק ליה

הלא במוקדשין יודע אני דהאומר רגלה של זו עולה כולה עולה דנפקא ליה מיהיה קדש אף כשיאמר רגלה של זו תמורה תהא כולה עולה ואישיחבא דהמיר זהמה כולה וקרינא זהמה בזהמה:
באתנאי המצננת המקשה לילד. צפתר רחם שלה מותר לחתוך אבר אבר כשהוא יוצא ראשון ראשון:
ומשליך לנלנים. דכל כמה דלא נפק רוביה לא קדיש:
יאל רובו. כלאת וחמכו:
ה"ו יקצר. דביציאת הרוב חלה קדושה עליו דקרינא ביה אשר יולד [נדרים טו]:
ופטורה מן הצכורה. שהצא אחריו אינו צכור צין שילא ראשון אבר אבר וצין שילא רוב כלאת דהא שני לאו פטר רחם הוא:
גב' וחזר וילא שלש אחר. והרי כאן רוב:
רב הונא אמר קדוש. צכור זה וקרצ לגבי מזבח וניתן לכהן:
אינו קדוש. והרי הוא חולין כדמפרשי טעמיהו:
למפרע הוא קדוש. אע"ג דבגלדיה מלא רחמנא וצרכא הוא דהויא לידה מיהו כי נפיק רובא משוי ליה לידה מתחלה ואגלאי מלתא דכי וצין לעוצד כוכבים לאו כלום וצין דלין לו חלק צו:
מכאן ולהבא. מנייאת רוב ואילך הוא קדוש ובתחילת לידתו חולין הוה ויכול למוכרו כאליו הוא צמעי אמו שהרי קדושתו תלוי בלידה וכיון דמכירתו מכירה ה"ל יד עוצד כוכבים כצמנע ותו לא קדיש צב' שלשי אחרונים:
יאל שלש דרך דופן. תחילה ע"י סס וסכין ובגמר לידה נפתח רחם וילא שני שלשים:
למפרע הוא קדוש. הרוב^ה הראשון קדושתו תלויה בצתחלת לידה הוא נריך ליקדש:
מכאן ולהבא. משיוולד רובו או בתחילה או בסוף:
דאי אשמעינן כהך. קמיייתא:
כהא קאמר רב הונא. למפרע הוא קדוש:
משום דלקולא. כלומר דאי אמר מכאן ולהבא קולא הוא דמפקעינן לצכור מקדושתו:
ואי

מסורת הש"ס

[א] תמורה י. לקמן קה.
קדושין דף ז.ו. (ב) תמורה יא:
טכין ד. (ג) וויקרא כו. (ד) ובעל המאור ז"ל כתב לו לא נראה זה הקשת תמורה למעשר אלא הקשת כל הקדשים למעשר והקשת תמורה למעשר לר' שמעון נפקא מדתנן ר"ש אומר אין ממירין אלא אחד כאלחד שנאמר ויהי הוא ותמורתו מה הוא יחיד אף תמורתו יחידה ופירש מה הוא יחיד דכרבה דלמר ילאו שנים בעשרי וקראן עשרי עשרי ואחד עשר מעורבין זה בזה ותניא בגמרא^ה גבי מעשר מה הוא יחיד אף טעמו מיוחדת וכל הקדשים הוקשו למעשר עכ"ל. (ה) [דף יא:]. (ו) כס"א:
בבב. (ז) [ועי' מוס' בכורות לז:]
ד"ה פסק [ממ"ל]. (ח) [תמורה כה:].

תורה אור השלם

1. וְכָל בְּהֵמָה מִפְּרִשְׁת פְּרָצָה וְשִׁשְׁעֵת שָׁשֶׁת שְׁתֵּי מִפְּרִשְׁת מַעֲלֵת גְּרָה בְּבִהְיָהּ אֲתָהּ הַחֲבִילִי:
דברים יד 1
2. וְאִם בְּהֵמָה אֲשֶׁר יִקְרָבוּ מִפְּרָה קָרְבָן לַיהוָה אֲשֶׁר יִתֵּן מִפְּרָה לַיהוָה קֹדֶשׁ:
ויקרא כו ט

גליון הש"ס

גמ' טעמא דנפשיה קאמר.
וכה"ג סנהדרין דף פד ע"ב ע"ש בשרשי ד"ה והלא ככר:

הגהות מור"ב רינשבורג

[א] גמ' דתנן וכו' אף בשאמר רגלו וכו' מ"ל:

מוסף רש"י

והלא במוקדשים.
כלומר בתחלת הקדש כשמוקדשו (תמורה י. קטון קלה.)
ת"ל ידירה. יהיה קדש ההוא אבר ויטון דההוא אבר הוי קדוש מו לא מצי למשטת ההוא אלא קדשים טובה (ערכין ה.)
חזון מרמי אבר שבה. שלא יקבל דמה כיון דנתתה לה קדושת הטוף אינו ראוי למוכרה ואם מכרה אינה מוכרה שהרי עולמו היא ויטון דלא נפקא לחולין דתמימה היא אין קדושה חלה על משות האבר הלכך אינה מוכרה, וא"ת נמצא לוקח זה מקריב עולה חסרה אבר שאין אבר זה שלו, הא פריקין לה בפ"ק דתמורה (יא:) ומשנינן לה כגון דלמר הרי עלי עולה כמייה (שם).